

Változócsillagok

Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer	Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer
Balogh István	Bli	166	17 T	Puskás Ferenc	Psk	283	3 L
Balogh Zsombor	Bzs	6	20 SC	Reinhard, Peter A	Rep	38	10 L
Bartha Lajos	Ibq	105	5 L	Ricza Róbert	Ric	212	20x60 B
Csák Balázs	Csk	20	20x60 B	Ripero, José E	Rip	271	33,4 T
Erdei József	Erd	336	19,6 T	Rätz, Kerstin D	Rek	12	8x30 B
Gere Bernadett	Gbr*	6	20x60 B	Sánta Gábor	Snt	113	10 T
Hadházi Csaba	Hdh	363	16 T	Sárneckzy Krisztián	Sry	6	40 T
Horváth Tibor	Hrv	1	26 MC	Schmidt Attila	Sca	88	24,4 T
Kereszty Zsolt	Kez	19	25 SC	Schweitzer, Emile F	Sch	16	11x80 B
Kiss László	Ksl	164	40 T	Sonka, A. Bruno RO	Son	79	8 L
Kovács István	Kvi	10	25 T	Szauer Ágoston	Szu	40	10x50 B
Kovács Tibor	Kot	143	24,4 T	Timár András	Tia	4	15 T
Mizser Attila	Mzs	21	20x80 B	Tóth Zoltán	Ttz	3	27 T
Papp Sándor	Pps	513	24,4 T	Tuboly Vince	Tuv	2	26 MC
Poyner, Gary GB	Poy	1263	40 T	Zalezsák Tamás	Zal	3	sz

Rövidítések: T: reflektor, L: refraktor, SC: Schmidt-Cassegrain-távcső; MC: Makszutow-Cassegrain-távcső, B: binokulár, az új megfigyelőket * jelzi a névkódjuk után.

Enyhe visszaesés jellemezte az **április-májusi** időszakot, mely során 30 észlelő 4306 megfigyelését juttatta el szakcsoportunknak. A hazai mezőnyből Papp Sándor mellett Erdei Józsefet és Hadházi Csabát kell kiemelni, akik mindketten igen értékes munkát végeznek a gyengén észlelt mirák területén. Hiánypótló jellegű megfigyeléseikkel jól kiegészítik a kataklizmikus változók kiugró mennyiségű észlelési anyagát.

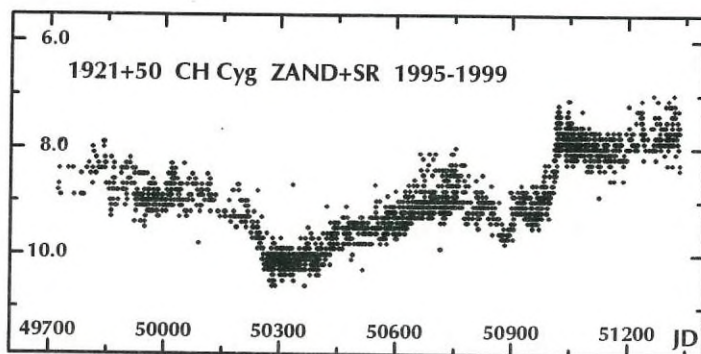
Az időszak legnagyobb szenzációja az északi féltekén (különösen pedig Magyarországon) az SN 1999by, amelyről múlt havi számunkban részletesebben beszámoltunk. Szintén a két tavaszi hónap termése két nóva, melyek közül a csak déli féltekén látható Nova Vel 1999 2^m5-s maximumfényességével méltán megérdemli a szenzációs jelzöt — Zalezsák Tamás Ausztráliából könnyedén meg is figyelte a csillagot. A Nova Sgr 1999 jóval kisebb port vert fel, ami érthető is nem túl feltűnő maximumfényessége és gyors halványodása ismeretében (I. Változós hírek).

A két hónap fontosabb eseményei a beérkezett észlelések tükrében:

Eruptív és kataklizmikus változók

0324+43	GK Per	NA	Kis kitörését követően lassú halványodás 11 ^m 3-ig.
0543+19	SU Tau	RCB	15 ^m 5 alatti halványságnál tűnt el az esti szürkületben.

0611+15	CZ Ori	UG	JD 282-kor $12^m,6$ -s kitörésben.
0749+22	U Gem	UG	Április elején rövid, $9^m,4$ -s kitörésben.
0803+62	SU UMa	UGSU	Megfigyelt kitörések: JD 278 $13^m,3$, 296 $12^m,5$, 315 $13^m,1$, 325 $13^m,3$.
0804+28	YZ Cnc	UG	$12^m,0$ -s maximuma JD 279-kor következett be.
0814+73	Z Cam	UGZ	Maximumok: JD 293 $11^m,7$, 315 $10^m,7$.
0855+18	SY Cnc	UGZ	Egyetlen kitöréséről kaptunk észleléseket: JD 296-kor $11^m,9$.
0916+51	SN 1999by	SN	Május közepén $13^m,0$ körüli maximumban, ami után gyors halványodást mutatott. Egy hónappal felfedezése után már $15^m,0$. A hazai CCD-s észlelőkkel összehangolt megfigyelés-sorozat e sorok írásakor még tart, az összes CCD adatot összevont fénygörbéként következő számunkban mutatjuk be.
0945+12	X Leo	UG	Kitörések: JD 284 $12^m,3$, 296 $12^m,4$.
1510+83	Z UMi	RCB	Lassú halványodás $11^m,0$ -ról $12^m,2$ -ig.
1544+28a	R CrB	RCB	Valamivel $6^m,0$ alatt stabilizálódott fényessége.
1601+67	AG Dra	ZAND	$10^m,0$ körül, nyugalomban tartózkodott.
1640+25	AH Her	UGZ	Megfigyelt kitörések: JD 310 $12^m,0$, 325 $12^m,7$.
1744-06	RS Oph	NR	Halvány, $11^m,5$.
1804+67	EX Dra	UG	JD 293-kor $12^m,8$ -s kitörésben.
1831+38	LL Lyr	UG	$13^m,3$ -s maximuma JD 323-kor következett be.
1841+37	AY Lyr	UGSU	Egyetlen megfigyelt maximuma JD 311-kor $13^m,1$ -s fényességű.
1903+17	SV Sge	RCB	Maximumban, $11^m,0$ körüli.
1904+43	MV Lyr	NL	Egyenletes fényesedés $14^m,5$ – $13^m,5$ között.
1921+50	CH Cyg	ZAND	Ényhe változások $7^m,5$ tájékán. Mellékelt fénygörbénk az 1995–1999 közötti fényváltozásokat mutatja be az elektronikusan publikált vizuális észlelések alapján.

1955+33	V482 Cyg	RCB	Maximumban, 11 ^m 0.
2007+20b	FG Sge	RCB?	A nyári ég misztikus változója végig 10 ^m 5 körüli fényességnél stagnált.
2138+43a	SS Cyg	UGSS	Május elején rövid és halvány maximumban. JD 306-kor 8 ^m 6.
2328+48	Z And	ZAND	Május végén 9 ^m 9, kisebb kitörés.

Mirák

0320+43	Y Per	M	Bizonytalan fényváltozás 9 ^m 5–10 ^m 0 között.
0942+11	R Leo	M	Gyors fényesedés a 9 ^m 0–6 ^m 6 útvonalon.
1037+69	R UMa	M	Április/május fordulóján 7 ^m 0-s maximumban.
1233+07	R Vir	M	7 ^m 5–11 ^m 5 útvonalon lejátszódó lassú halványodást követhetünk végig.
1239+61	S UMa	M	Április közepén 12 ^m 0-s minimumban, ami után gyors fényesedés következett 10 ^m 0-ig.
1546+15	R Ser	M	Egyenletes halványodás 8 ^m 0-ról 10 ^m 0-ra.
1611+38	W CrB	M	Hirtelen felfényesedés 13 ^m 0-ról 9 ^m 0-ra.
1632+66	R Dra	M	Májusban 13 ^m 0-s minimumban.
1656+31	RV Her	M	Kis vakarcsunk alig jutott el 10 ^m 5-s maximumáig.
1934+49	R Cyg	M	Gyors fényesedéssel jutott el 13 ^m 0-ról 10 ^m 0-ra.
2108+68	T Cep	M	Május végén 6 ^m 0-s maximumban.

Félszabályos, L- és RV Tauri-típusú változók

0215+58	S Per	SRc	Valahol 10 ^m 0 alatt, igen lassú fényesedés nyári maximuma előtt.
0629+38	UU Aur	SRb	Fényes, 5 ^m 6 körül tűnt el az esti szürkületben.
0905+67	RX UMa	SRb	10 ^m 8–10 ^m 3 közötti hullámzó fényváltozás.
1151+58	Z UMa	SRb	Április elején évtizedes halványsági rekordot döntött 9 ^m 0-s minimumával, ami után vágta át a 7 ^m 0-ig.
1315+46	V CVn	SRa	Gyenge hullámzás 7 ^m 5–8 ^m 2 között.
1559+47	X Her	SRb	Májusban váratlan felfényesedés 6 ^m 3-ig.
1826+21	AC Her	RVA	Április elején 8 ^m 5-s minimumban.
1842–05	R Sct	RVA	Hullámzó fényváltozás 5 ^m 6–4 ^m 9 határokkal.
1935+30	V930 Cyg	Lb	Április végén mély (14 ^m 0-s) minimumban. Utána lassú fényesedés 12 ^m 8-ra.

A CH Cyg fénygörbéjén feltüntetett adatok forrása: <http://www.kusastro.kyoto-u.ac.jp/osnet>

KISS LÁSZLÓ